

לא דיברנו עוד על צדק

שיח - קפה

יעל לאוסמן

איילת: יש משהו מאוד בעייתי בניסיון להגדיר צדק, מונח מאוד שביר כי לכל צד יש את הצדק הפנימי שלו. צדק זה מלשון צודק?

איילת: זה מלשון הוגן.

אבי: אני חושב שלא צריך להגיע להגדרה, זה מאוד אמורפי. מאוד ריגשה אותי הסצנה בסרט "בחורים טובים" בה המפקד היה בטוח שהוא צודק, אני נזכר בזה וזה עושה לי משהו. בואו נרד ל"שטח". אז איפה (חוסר) צדק?

גלעד: זה לא משהו אוניברסלי, זה הדלק שלנו, מניע אותנו לקראת מיליארד הגדרות למיליארד אנשים.

אבי: כמו שבן לאדן חושב שהמעשים שלו צודקים. גלעד: אני ממש יכול להבין את העולם המוסלמי, כי למה שהמערב יכפה את עצמו על תרבות אחרת?

כפיר: אתה תמיד יכול להגיד שנקודת המבט שלנו זה נראה הגיוני.

איילת: זה מאוד סותר את מה שקורה היום בארץ, כי כדי להצדיק את הצדק שלנו אנו נוקטים בחיסולים. אז איפה הצדק?

אבי: מצד שני, מחסלים לנו..

גלעד: אני חושב שכן ירבו.

סליחה?

גלעד: כשהביטחון שלך עומד בסכנה, אתה רוצה לתקן את זה באופן נקודתי.

סוף יום לימודים. יש ערמה של סטודנטים על הדשא, ואנחנו, שישה סטודנטים מהחוג למדעי ההתנהגות, יושבים על כוס קפה ומדברים על צדק.

משתתפים: כפיר רוזן, גלעד גוטפלד, אבנר אזולאי, איילת דהאן ואבי גולנדר.

אהלן לכם. לא דיברנו עוד על צדק. אז אסוציאטיבית, מהבטן, תנסו להגדיר מה זה צדק עבורכם?

כפיר: מצב של הוגנות פנימית, באופן השוואתי למשהו אחר. זה כש"הטוב" ניצח ו"הרע" קיבל את העונש. למרות שאני בא מזווית של יפה נפש, זה לא צודק שאני עושה מילואים ושמונים אחוז מהמילואים מניקים לא..

גלעד: צדק בנוי על יחסיות. זה פרדוקס ששואף לשוויון מוסרי והוא בא בצורה אינטגרלית יחד עם חוסר צדק. זה יכול להתבטא ברמה מוסרית, והוא מטיף למוסדות השונים כיצד להתנהג נכון.

(ומוסיף: זה גם לא צודק שיש לי קרום בקפה..)

מה זה נכון?

גלעד: באופן שווה.

אבנר: אני ארד מהרמה הפילוסופית. שמעתי היום בדרך לפה ברדיו את השיר "כולם מדברים על שלום ואף אחד לא מדבר על צדק, לאחד זה גן עדן, לאחר גיהנום".

השאלה היא אם הצדק שלנו יכול לבוא יחד עם צדק אוניברסלי.

